

בן-צור (בורשטיין), יהודה

הכינוי: (פרא) לייב

נולד בדצמבר 1925 בתל-אביב

התגייס לפלמ"ח ב-1944

הצטרף לפל"מ ב-1945

ה ע ס נ ה ר י ס ' 0

לאחר כיממה, הגיעה אלינו "החלוץ", בפקודו של נמרוד אשל, שהיתה בדרכה להעמסה בחוף הצרפתי וגררה אותנו למפרץ שכוח-אל, בצפון סרדיניה. "החלוץ", קיבלה את המשימה שלנו ויצאה לדרכה ואנו, מלווי "הברק" - "הגדעוני" והרופא התחלפנו עם מקביליהם מ"החלוץ" - חזרנו בטיסה לרומא. הריצבתי במג'נטה, מאוכזב מהכשלון ודרך לקראת המשימה הבאה.

2. "הזיבלה" - "לקוממיות" - Sette Fratelli.

נוב' 47 - ינו' 48. עליה ב'. בסוף אוקטובר 47, נקראתי למשימתי השניה. לשמחתי, הפעם הוטלה עלי האחריות לבצוע ההתקנות היעודיות מ"א' עד ת'". הרמה הטכנית של הספינה, שנרכשה ישירות ע"י "המוסד והוכנסה למספנה בלה-ספציה לצורך ההתקנות, הייתה טובה. בהיותה בעלת הדחק של כ-350 טון, הצלחנו, עמנואל קצב, שהצטרף אלי ואנוכי, להכין תוכנית לקליטת כ-650 מעפילים. שגרת העבודה, שנעשתה בשתי משמרות - השניה, באמצעות הצוות האיטלקי - ונמשכה מעל לחודש וחצי, נקטעה בעת שזקי זקימוביץ, סגנה של עדה סירני, אסף לוין, פעיל המוסד ור"ח מריו קנדה, הגיעו עם בקבוק קוניאק ובישרו לנו על החלטת "הכ"ט בנובמבר" בצעקות: "יש, יש", מדינה כמובן.

ב-13 (איך לא) לדצמבר 47, הגענו להעמסה בחוף בגרול, צרפת. את פנינו קיבל דוד'לה בן-חורין. להפתעתי, הוא הביא עמו צוות מלווים מסף, שכלל את "סקנדי", "מלך" ואהרן מיכאלי, "גדעוני". התברר, ששלוחות "המוסד" לא היו מתואמות ובצרפת לא ידעו, שהספינה מגיעה מאיטליה עם מלווים. הבעתי נכונות לצרופם והם הסכימו. ההעמסה - באמצעות סירות-גומי נגררות ידנית לאורך כבל, שנמתח מהחוף לספינה - נמשכה עד עלות השחר. לקראת הרמת העוגן, ניתחה עלי "מכה", שאינה כלולה בתכנית הלמודים של קורס החובלים. לוין, נציג "המוסד", ודוד'לה הודיעו לי, שעלינו להעביר את המעפילים לספינה הנמצאת ב"צרות", במימי קורסיקה. "תחת מחאה", בצענו את ההעברה ל... "החלוץ", ממנה נפרדנו כחודשיים קודם לכן בסרדיניה, שמפקדה, בשלב זה, היה מוקה לימון. (שבועיים לאחר מכן, ב-28.12.47, היא נתפשה ע"י הצי הבריטי,

פלמ"ח: 08/43-10/45, פלוגה ד'. פל"מ - קורס מפקדי סירות מס' 6 45-46; קורס מ"כ פל"מ 1946; קורס חובלים ד' 46/7. בקיץ 1947, סיימתי את מסלול ההכשרה של מלווה, אשר במהלכו השתתפתי כחותר בהורדת מעפילי "עמירם שוחט".

"המוסד לעליה ב"מ-08/47 עד 09/48, כמלווה-מפקד האוניות הבאות:

1. "ברק" - Yilderan. אוק' 46. עליה ב'. ב-22 לאוגוסט 1947 יצאתי בטיסה לאירופה, דרך פראג. בדרכי "חזרה", הופניתי לבסיס "המוסד" במג'נטה, איטליה. איתרע מזלי ותוך כחודש, נקראתי למשימה ראשונה. את התדרוך קבלתי ישירות מ"פי הגבורה", שאול אביגור ויאני אבידוב, נציג "המוסד" בצפון-אפריקה. המשימה - העמסה בחוף אלג'יריה. התדרוך - מתחת לכל ביקורת. לדוגמא, בידי יאני לא היתה נצ. של החוף, אלא "הגדרה", שנמדדה.. תוך נסיעה במכונית: "כ-60 ק"מ מערבית לאלג'יר". למחרת, קבלתי בלה-ספציה את הפקוד על הספינה "ברק", מפרשית תורכית "ענתיקה" עם מנוע עזר בעלת הדחק של 191 טון, ש"נחכרה" מ"הגויץ", סוכן אוניות יווני, תאב-בצע. לאכזבתי, ההתקנות היעודיות ל"רחיטת" כ-550 מעפילים, מהם, כ-250 במבנה עילי, ש"הורכב" על הספון, הושלמו עוד לפני בואי (ברגע האחרון, הצלחתי לשכנע להוסיף מעקה כלשהו על גג המבנה העילי, שהפך כ"תחליף" לסיפון).

בתחילת אוקטובר 47, סמוך להפלגה, הצטרפו אלי "גדעוני", בני גפן ורופא, מקרב הפליטים, ד"ר קליין. יצאנו לים גלי, שהלך ו"התפתח" לכדי סערה. בחולפנו, בשיא הסערה, את צפון מערב קורסיקה, שבת המנוע ואז התברר, שגם המפרשים רקובים. חסרת-אונים, "נשכבה" הספינה לרוחב הגלים, עד כדי סכנת טביעה, כשהמבנה העילי - ששינה את יציבות הספינה, לרעה - גילה, "סימנים וקולות" של היפרדות מגוף הספינה (רק לאחרונה נודע לי, שבקיץ 47 נמסרה למטה "המוסד" בפאריס חו"ד של מהנדס ימי, לפיה נפסלה הספינה להובלת אנשים. מי שהתעלם מכך, לקח על עצמו אחריות כבדה!!). כשאפסה התקווה לתקן את המנוע, ביקשנו סיוע של גוררת.

כשהיא נושאת את השם "כ"ט בנובמבר".

עם השלמת המשימה, הפכנו ל"מובטלים". הפנינו חרטום לעבר החוף הצרפתי, דיווחנו ל"מוסד" וביקשנו שיכינו משלוח אנשים נוסף. עוד בטרם קיבלנו תשובה כלשהי, שבת המנוע כליל. בסיוע מפרשים, נכנסנו למפרץ באחר מאיי החוף הצרפתי. דיווחנו וביקשנו גוררת. "בימקום", הגיע הצי הצרפתי והשליך אותנו לבית-סוהר בטולון, בו "חגגנו" את ה"כריסטמס". ב-31 לדצמבר "חגגנו" את ה"סילבסטר" בספינה, לאחר ששוחררנו בערכות. בשלמותו של אבי, נאלצתי להעביר את הפיקוד ל"סקנדי", אבנר ולחזור ארצה (ב-20.2.48), נתפשה הספינה ע"י הצי הבריטי, כשהיא נושאת 699 מעפילים ואת השם "לקומיות". בתום ה"שלושים", כואב ומתוסכל, עם "חצי תאוותי בידי", ציפיתי למשימתי הבאה.

3. "הזקן" - **Maestralla**. יוני-יולי 48. רכש. בסוף מרץ 1948 הגעתי לצרפת. השתתפתי בהעמסת "נחשוך" ובתחילת מאי הוטל עלי לאמן כ-500 מועמדים צעירים לקראת העפלתם. מיד לאחר חגיגת ההכרזה על הקמת המדינה, סיעתי להעלותם לספינה **Fabio** - "המורד", ששמה הוסב ל"קרב עמק איילון".

כעבור כמה ימים, נצטוויתי לנסוע לפראג, אליה הגעתי ב-29 למאי 48. לאחר "נסיון נפל", להעסיק אותי כ...נווט מטוסי-רכש בקו זט'ץ'-תל נוף, נשלחנו - ביבר, פטר, "בוטרוס" ז'בין ואנוכי - ליוגוסלביה. המשימה - ליווי אוניית רכש למעגן ת"א. ב-13 (איך לא) ליוני 48, הגענו לנמל שיבניק, בעיצומה של העמסת האוניה. בסיום, "כוסה" המטען בלוחות עץ, כנגד "עין רעה" של משקיפי אר"ם, שהוצגו בנמלי ת"א וחיפה. ב-27.6.48 הגענו לת"א עם 10,000 רובים, 2,200 מגל"דים, 1,100 בזות ותחמושת. בשלב זה - בהפוגה הראשונה - רציתי להצטרף לחיל הים. שוחחתי על כך עם אברהם זכאי, אך שאול אביגור הטיל וטו והורה לי לחזור ב"מלוא המהירות" (א/ק בהנעת פחם, שהפיקה בקושי 8 קשר) ליוגוסלביה ולהביא תותחים. בתחילת יולי, חזרנו לשיבניק ותותחים - "יוק" וע"כ, נצטווינו להפליג לנאפולי. זקימוביץ, מחליפה של עדה סירני הורה לי, בניגוד לרצוני, לרדת מהאוניה ולקבל עלי תפקיד "מטה" - מרכז "הפעילות" באיזור נאפולי. בשלב זה גמלה בלבי ההחלטה, לעשות הכל ע"מ לחזור ארצה בהקדם ולהצטרף לאחת מחטיבות הפלמ"ח.

4. "המורד" - **Fabio**. ספטמבר 48. עליית גח"ל. מעל לחורש ימים, "סבלתי" בנאפולי, עד שזקי התרצה והודיע לי "שהוא שולח אותי חזרה ארצה" באחת מספינות המעפילים לשעבר, שהופעלו להסעת עולי גח"ל (גיוס חו"ל). על אף, שזקי לא אמר זאת במפורש, המשמעות היתה, שהוטל עלי לפקד על הספינה - דרך ראוייה לסיים את שנת פעילותי ב"מוסד". לצוות המלווים צורפו ידידי יולי רוטטוקר, מתגרב מקנדה, שצבר ניסיון רב, לרבות

כמלווה ב-**Fabio** - "קרב עמק איילון" בהפלגתה הראשונית הנ"ל ושלום בודשטין, "גדעוני" ותיק.

ב-9.9.48, הפלגנו ממפרץ גאטה, עם 301 עולים, ביני 31 מח"ל מדרום אפריקה. ההפלגה התנהלה ללא בעי למעט שני חר'גים. לפני ההפלגה, התברר, שהמזן "משתולל" ו"הפדרונה" חשש ודרש להחליפו. מאחר ונא לי, שזו תהיה הפלגתה האחרונה ו"חבל על הכסף", לקו על עצמי את האחריות לנווט. בהגיענו למיצר מסי התברר, שיש נזילת שמן חמורה. מאחר ולא רצינו להסח בכניסה לנמל, ביקשנו מספינת דייג חולפת, שתיק עבורנו את השמן. מ"עיסקה" זו, שנמשכה כ-10 שע הם הרוויחו יותר מאשר בדייג. ב-17 לספטמבר 48 נכנסנו ב"שירת התקווה" לנמל חיפה. סיכמתי עם נצ "המוסד" חופשה של שבוע ימים, אותם ניצלתי לבחי החטיבה הרצויה לי. מבחינתי, היתה זו "שירת הברב של הפלי"ם.

מלחמת העצמאות: במוצאי יום כיפור, תש"ח, חציתי הקווים אל הנגב הנצור, כלוחם בגדוד ה-9 של "חטי הנגב"-פלמ"ח. עד לאחר הנפת "דגל הדיו" באילת, שירו כמפקד מחלקת סיור רכובת ג'יפים.

חיל הים: מנובמבר 50 עד ינואר 71. סא"ל. תפקי עיקריים: מפקד שייטת הנחיתה ב"קדש"; מפקד ב מפקד משחתות, אח"י "אילת" ואח"י "חיפה" (ב"י הימים). מפקד פו"ם/זרוע ים.

השכלה: האוניברסיטה העברית בירושלים - ב.א. בו המדינה ומזרח תיכון.

תעסוקה אזרחית: מ-1973 ועד לפרישה סופית מן העבודה ב-89 - בנק ישראל, ירושלים.

ניוט אסטרונומי גם באוניית ההעפלה

120.-

1023433

השערים פתוחים

אסופת זכרונות
העפלה 1945-1948

מהדורה שנייה - מתוקנת ומעודכנת

לחיי
הספינות
שבדרך

1000